

(då person 1 är på väg ut kommer person 2 in, catwalken är aldrig tom på modeller)

Nu kommer våra vackra flickor och pojkar att visa snygga sportkläder och sportskor för oss. Den fakta som vi späckat denna show med kommer från fabriker där Puma, Fila, Umbro, Reebok, Nike och Lotto tillverkar sina kläder och skor. Dessa märkens bidrag till modevärlden är stort, de har snygga kläder och skor som säljer mycket bra. Dessa märken ger även ett bidrag till textilarbetarnas katastrofala arbetssituation.

PERSON 1 in

Här kommer PERSON 1 i svarta träningsbyxor i följsamt, mjukt tyg. Ser ni kvalitén! Byxorna är lika nattsvarta som förhållandena på en fabrik i Kina som tillverkar kläder för Umbro. På den fabriken tvingas de anställda jobba sjudagarsvecka under högsäsong. På en fabrik arbetade man totalt 120 timmar övertid i oktober 2003. En av de anställda berättar att hon tvingas till att arbeta massor med övertid. ”Jag sitter och arbetar i ett kör i 13-14 timmar per dag. Jag syr och syr utan uppehåll tills armarna värker och blir stela”.

PERSON 2 in

På de fabriker där sportkläderna tillverkas är det ofta förbjudet att engagera sig fackligt. Trotsar man förbudet och engagerar sig ändå riskerar man att förlora jobbet eller får andra straff. Tröjan som PERSON 2 här bär, skulle kunna komma från Indonesien och den fabrik där kläder tillverkas åt Umbro och Reebok. En av arbetarna där berättar om det som hände efter en strejk på fabriken. Han säger ”De som organiserade strejken blev avstängda. De fick inte komma till arbetet och fick bara 75 % av sina fasta löner. Sedan blev alla sparkade. Vi kände oss väldigt rädda och maktlösa när det hände. Det var som att få en örfil; som om ledningen sa till oss:”Titta där, det är resultatet av en strejk.” Ledningens ständiga hotelser ger oss ingen chans att känna oss starka.”

PERSON 3 in

PERSON 3, vår nya modellstjärna från Västerås, bär kläder som smidigt följer kroppen när hon rör sig. Work it baby!

Work it! Liknande kläder tillverkas i Indonesien. På en fabrik där jobbar 22-åriga Fatima. Hon berättar att hon har stora problem med hälsan, hon har huvudvärk, diarré, magkatarr, ont i ryggen och kramper i musklerna. Hon berättar att det beror på förhållandena på fabriken- den dåliga luften, att de måste stå hela dagarna och den långa arbetstiden utan ordentliga raster, vatten eller mat.

PERSON 4 in

Här kommer PERSON 4, klädd helt rätt, på ett moderiktigt och attraktivt, sportigt sätt. Kläderna är tyvärr inte bara snygga. Det är också möjligt att de är producerade under förfärliga arbetsförhållanden. På en fabrik i Bangkok, som producerar för Fila, Nike och Puma, berättar en 28-årig arbetare:”Ibland måste vi arbeta övertid på ett nattskift. Det drabbar alla normala kroppsfunktioner. Jag arbetar som en maskin, inte som en människa.”

PERSON 5 in

I fabriken där sportkläderna tillverkas är tillfällig anställd personal mycket vanlig. Deras anställning är osäker och de behandlas ofta mycket dåligt. Vem vet om PERSON 5:s kläder är tillverkade av tillfällig personal. Fabrikschefen föredrar ofta sådan personal eftersom chefen då slipper uppfylla kraven på timlön och förmåner som mammaledighet, sjukförsäkring eller avgångsvederlag.

PERSON 6 in

Det här är PERSON 6 i snygga skor och tuffa kläder. Flickan som sytt kläderna orkar dock inte vara så tuff. Hon bor i Kambodja och berättar om det rum hon är inhyst i för att sova i närheten av fabriken. ”Fem människor bor i det här lilla rummet” säger hon. ”Det är väldigt varmt och en del av oss svimmar på grund av värmen. Våra livsvillkor är väldigt dåliga. Våra chefer tvingar oss att betala stor del av lönen för ”lådorna” vi bor i. De tar ut höga priser för el och vatten, även om vi ofta inte får varken det ena eller det andra.”

PERSON 7 in

PERSON 7 har på sig träningskläder inte bara här idag utan nästan varje dag. Hon/han blir inte retad för det, vi tycker det är snyggt. Elina som tillverkar kläder för Lotto på en fabrik i Indonesien blir däremot trakasserad och förödmjukad nästan varje dag. ”Vi får skäll hela tiden” säger hon. Ledningen kastar glåpord åt oss när vi arbetar. De kallar oss idioter, lata, värdelösa, horungar och andra fula saker. De säger: ”Ni förtjänar inte bättre än så här”. En del flickor börjar gråta. Det förekommer också fysisk misshandel. De drar oss ofta i öronen.”

PERSON 8 in

PERSON 8 (en tjej) har på sig ett snyggt tights linne. Linnet kan vara producerat av unga tjejer i Indonesien som själva aldrig bär tights linnen, men som ofta får utstå sexuella trakasserier. En tjej berättar att på hennes fabrik blir söta flickor trakasserade av de manliga arbetsledarna. ”De lägger an på flickorna” säger hon. ”De ropar in dem på sina kontor, viskar i örat på dem, lägger armen runt midjan, tar dem om armarna, halsen, skinkorna och bröstet, mutar flickorna med pengar och hotar dem med sparken för att få ha sex med dem.”

Missförhållandena inom sportklädesindustrin finns inte bara på fabriker i länder långt borta i fattiga Asien. På en klädfabrik i Turkiet där Lotto och Puma producerar kläder är de anställda övertygade om att de skulle bli sparkade om de gick med i facket. Rana är 22 år. Hon berättar: ”Förra året, när arbetarna på grannfabriken strejkade framför grindarna, sade vår chef till oss: ”Ni ska få se- de kommer att förlora sina jobb allihopa. Gör aldrig samma misstag. I så fall drabbas ni av samma konsekvenser.””

PERSON 9 in

Men varför skulle PERSON 9 här bry sig om det, hon har aldrig varit i Turkiet och hon trivs bra som modell i Sverige. Kläderna som PERSON 9 har på sig är möjligtvis tillverkade i Indonesien och kan

tvättas i bekväma 60 grader. På en av fabrikerna i Indonesien rapporteras att anställda tvingas arbeta upp till 24 timmar utan avbrott under exportperioder.

Person 9 ut

Visst kan tillvaron vara underbar om man har vackra, praktiska sportkläder, visst är det underbart med bra kläder. Men för de människor som tillverkar våra kläder är inte tillvaron lika underbar.

Alla in

Denna aktion uppmanar därför sportklädesföretagen att ta ansvar för hur deras kläder produceras och att det sker i enlighet med ILO-konventionen och de mänskliga rättigheterna.

Res era knutna nävar

Denna aktion uppmanar också oss konsumenter att ställa sportklädföretagen till svars: Kan de garantera att deras produktion sker i enlighet med de internationella konventioner som finns?

Med det här tackar vi alla våra oerhört vackra modellflickor och pojkar som vandrar fram och tillbaka för allas vår skull. Tack så mycket och på återseende!